

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 496
din 11.03.2008**

Dosar nr.: 825/2007

Petiția nr.: 19863 din data 21.12.2007

Petent: D M

Obiect: modul de stabilire a rentei lunare acordate în baza Legii 44/1994 de către instanțele de judecată

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

1.1.1. D M , cu domiciliul în

II. Obiectul sesizării

2.1. Constatarea discriminării între veteranii de război în ceea ce privește modul de stabilire, de către instanțele de judecată prin hotărâri judecătorești, a rentei lunare acordate în baza Legii 44/1994

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1 Prin OUG 12/2004 s-a stabilit că renta acordată veteranilor de război decorați cu Medalia „Crucea Comemorativă a celui de-al doilea război mondial 1941-1945” să fie egală cu solda de grad și de funcție la minim ale unui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale.

3.2 Casa de Pensii a aplicat diferit această dispoziție de lege, determinând pe beneficiari să se adreseze justiției, însă și soluțiile instanțelor au fost neunitare. Petentul arată că există hotărâri de instanță care obliga Casa de Pensii să recalculeze renta în cauză la un nivel egal cu solda de grad și cu solda de funcție la minim ale unui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale, retroactiv, începând cu 01.03.2004, iar pe de altă parte există instanțe care au stabilit că renta în cauză se calculează în procent de 25% din solda de grad și de funcție la minim ale unui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale.

3.3 Petentul precizează că în prezent există veterani decorați cu Medalia menționată care primesc o rentă egală cu solda de grad și de funcție la minim ale unui sublocotenent din Ministerului Apărării Naționale, calculată retroactiv, veterani din aceeași categorie care primesc renta calculată în procent de 25% din solda de grad și de funcție la minim ale cărui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale, și veterani a căror rentă s-a calculat în procent de 25% din solda de grad minim a unui sublocotenent din Ministerul Apărării Naționale, categorie din care face parte și petentul.

3.4 Petentul se consideră discriminat, deoarece, persoane fizice aflate în aceleași situație, respectiv veteranii de război decorați cu Medalia Comemorativă menționată, primesc în mod diferit renta la care face referire Legea 44/1994 deoarece instanțele au soluționat în mod diferit cauzele, calculând în mod diferit modul în care sunt stabilite aceste solde.

IV. Procedura de citare

4.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.2. Prin adresa cu nr.1141, din 14.01.2008 a fost citat petentul. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 19.02.2008.

4.3. Prin citații, Consiliul a solicitat părților să își prezinte punctul de vedere precum și orice mijloace de probe referitor la obiectul petiției, respectiv al susținerilor.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1 Prin OUG 12/2004 s-a stabilit că renta acordată veteranilor de război decorați cu Medalia „Crucea Comemorativă a celui de-al doilea război mondial 1941-1945” să fie egală cu solda de grad și de funcție la minim ale unui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale.

5.2 Casa de Pensii a aplicat diferit această dispoziție de lege, determinând pe beneficiari să se adreseze justiției, însă și soluțiile instanțelor au fost neunitare. Petentul arată că există hotărâri de instanță care obliga Casa de Pensii să recalculeze renta în cauză la un nivel egal cu solda de grad și cu solda de funcție la minim ale unui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale, retroactiv, începând cu 01.03.2004, iar pe de altă parte există instanțe care au stabilit că renta în cauză se calculează în procent de 25% din solda de grad și de funcție la minim ale unui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale.

5.3 Petentul precizează că în prezent există veterani decorați cu Medalia menționată care primesc o rentă egală cu solda de grad și de funcție la minim ale unui sublocotenent din Ministerului Apărării Naționale, calculată retroactiv, veterani din

aceeași categorie care primesc renta calculată în procent de 25% din solda de grad și de funcție la minim ale cărui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale, și veterani a căror rentă s-a calculat în procent de 25% din solda de grad minim a unui sublocotenent din MA, categorie din care face parte și petentul.

5.4 Petentul se consideră discriminat, deoarece, persoane fizice aflate în aceeași situație, respectiv veteranii de război decorați cu Medalia Comemorativă menționată, primesc în mod diferit renta la care face referire Legea 44/1994 deoarece instanțele au soluționat în mod diferit cauzele, calculând în mod diferit modul în care sunt stabilite aceste solde.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. **În fapt**, sesizare cu privire la modul de stabilire a rentei lunare acordate în baza Legii 44/1994, de către instanțele de judecată prin hotărâri judecătorești

7.1. **În drept**, analizând faptele reținute în petiție, **Colegiul Director** se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induce distincții între situații anologhe și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații anologhe sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suedea, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

7.2. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zucchero and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheiriseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 oara.91)

7.3. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă

la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

7.4. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 *Stubbings et autres c/Royaume-Uni*, parag.75)

7.5. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art. 2 alin.1 al O.G. nr.137/2000, republicată.

7.6. Colegiul Director, raportat la obiectul sesizărilor analizează în ce măsură obiectul acestora este de natură să cadă sub incidența art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, care a dat naștere sau nu, unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire, preferință, și care circumstanțiat la situația petentei (petentului)/petenților (petentelor), ipso facto, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoge sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

7.7. Colegiul Director reține, astfel cum este formulată petiția, că petentul a promovat acțiune civilă în instanță iar pe de altă parte alte persoane aflate în aceeași situație cu a dânsului au promovat acțiuni civile în instanță. Astfel, petentul arată că în unele cazuri instanțele au pronunțat hotărâri în care arată că primesc o rentă egală cu solda de grad și de funcție la minim ale unui sublocotenent din Ministerului Apărării Naționale, calculată retroactiv, iar în alte cazuri instanțele au pronunțat hotărâri în care veterani din aceeași categorie primesc renta calculată în procent de 25% din solda de grad și de funcție la minim ale cărui sublocotenent din cadrul Ministerului Apărării Naționale categorie din care face parte și petentul.

7.8. Față de aceste aspecte invocate de petent, și din punctul de vedere al incidenței art. 2 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Colegiul Director este de opinie că în fapt, aspectele invocate de petent corelativ circumstanței concretizate generic în restricție, excludere, deosebire, preferință se circumstanțiază ipso facto prin actul de justiție, respectiv prin pronunțarea unor sentințe ale instanțelor judecătorești. Astfel, ipoteza generică de tratament diferit ia

naștere prin efectul pronunțării hotărârilor judecătorești ipotetic neunitare în condiții de analogie sau comparabilitate.

7.9. Or față de aceste aspecte, Colegiul Director ia act de **Decizia nr.322/2001** publicată în Monitorul Oficial nr.66/2002, prin care **Curtea Constituțională** reține: „În deplină concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.6 pct.1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ratificată prin Legea nr.30 din 18 mai 1994) și alte tratate internaționale la care România este parte, **Constituția României consacră** în cap.VI, intitulat “Autoritatea judecătorească”, **principiile organizării și înfăptuirii justiției în țara noastră**. În conformitate cu aceste principii, **în România justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege** [art.125 alin.(1)], compuse din judecători independenți care se supun numai legii [art.123 alin.(2)]. ...În scopul garantării independenței... prin Constituție a fost instituit, ca o a treia componentă a autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii, compus în exclusivitate din magistrați aleși de Parlament, care are ca principală funcție asigurarea inamovibilității, a independenței și a imparțialității judecătorilor...prin puterea de decizie în ceea ce privește promovarea în funcție și transferarea judecătorilor, precum și prin rolul de consiliu de disciplină al judecătorilor. ...Pe baza textelor constituționale menționate, Curtea reține că **justiția este în exclusivitate** o funcție a statului, care, **potrivit art.125 alin.(1)** din Constituție, se realizează prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, **fiind exclusă posibilitatea desfășurării activității de jurisdicție de către alte structuri sau de către persoane ori instituții private**. Curtea reține, de asemenea, că **activitatea de judecată se înfăptuiește, în numele legii, exclusiv de către membrii acestor instanțe**, adică de judecători, întrucât doar cu privire la aceștia se proclamă prin art.123 alin.(2) din Constituție că sunt independenți și se supun numai legii. În consecință, este exclusă posibilitatea de a se atribui puterea de judecată, împuternicirea de a supune dreptul și altor persoane decât judecătorilor.”

7.10. Colegiul Director ia act de art.125 alin. 1, alin.2. și alin.3 din Constituția României care statuează înfăptuirea justiției potrivit legii, dispunând că justiția este unică și imparțială, egală pentru toți iar judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Aceasta face ca în activitatea de judecată, judecătorii să nu poată fi supuși nici unei directive din partea puterii legislative sau executive.

7.11. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că puterile publice nu pot adresa instrucțiuni instanțelor de judecată, în speță membrilor acestora în ceea ce privește exercițiul funcțiilor lor și nici să interzică executarea hotărârilor judecătorești pronunțate. (vezi în acest sens hotărâre pronunțată în cauza Van de Hurck v. the Netherlands, 19 aprilie 1994, parag. 45, coroborat cu hotărârile pronunțate în cauzele Benthem v. the Netherlands, 23 October 1985, Series A no. 97, p. 17, para. 40; H. v. Belgium, 30 November 1987, Series A no. 127, p. 34, para. 50; and Belilos v. Switzerland, 29 April 1988, Series A no. 132, p. 29, para. 64).

7.12. Pe de altă parte, reținem că textul constituțional din art.129 statuează că „Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”. Astfel, controlul legalității hotărârilor judecătorești este asigurat în cadrul sistemului căilor de atac.

7.13. De altfel, față de aspectul de fapt subsecvent al petiției privind modalitatea în care instanțele de judecată au interpretat și aplicat dispozițiile legale în materia acordării soldei în virtutea legii 44/1994, Colegiul Director este de opinie că, astfel cum a statuat și Curtea Constituțională, interpretarea legii este atributul suveran al instanței de judecată în opera de înfăptuire a justiției, iar controlul acestei interpretări se realizează prin exercitarea căilor de atac. În acest sens este, de exemplu, Decizia Curții Constituționale nr. 51 din 5 octombrie 1993, Decizia nr. 120 din 16 noiembrie 1994, Decizia nr. 39 din 10 aprilie 1996, Decizia nr. 300 din 1 iulie 1997, Decizia nr. 151 din 27 octombrie 1998, Decizia nr. 160 din 10 noiembrie 1998, Decizia nr. 14 din 9 februarie 1999, Decizia nr. 64 din 11 aprilie 2000, Decizia nr. 74 din 25 aprilie 2000, Decizia nr. 93 din 11 mai 2000, Decizia nr. 24 din 29 ianuarie 2002, Decizia nr. 282 din 29 iunie 2004.)

7.14. Raportându-ne în acest sens, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale discriminării astfel cum este reglementată în art.2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată, Colegiul Director nu poate reține aspecte corelative actului de justiție per se, cu privire la modalitatea de interpretare și aplicare a legii, atribut exclusiv al instanțelor de judecată.

7.15. Astfel cum s-a pronunțat în jurisprudența sa, Colegiul Director este de opinie că prin efectul interpretării neunitare a legii, se poate naște circumstanța ipotetică a unui tratament generic de excludere, restricție, preferință sau deosebire. Acesta circumstanță se poate materializa ipso facto într-un tratament diferențiat prin efectul hotărârilor judecătorești contradictorii, având în vedere acordarea unor drepturi corelativ neacordării unor drepturi, în ceea ce privește persoane aflate în situații analoge. (vezi în acest sens Hotărârea nr. 185 din 16.07.2007, Hotărârea nr. 86 din 13.02.2008 și altele).

7.16. Într-o cauză recentă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a reținut că prin hotărârile judecătorești contradictorii, inclusiv ale curții supreme, efectul recunoașterii beneficiului drepturilor prevăzute de lege comparativ cu persoane aflate în situații similare cărora nu li s-a recunoscut același beneficiu al drepturilor, a rezultat în încălcarea art. 14 în conjuncție cu art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție. (vezi în acest sens cauza Beian împotriva României, Hotărârea din 6 decembrie 2007, cererea nr. 30658/05)

7.17. Însă astfel cum a reținut în jurisprudența sa, Colegiul Director a luat act că în sesizarea unor chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea unor instanțe judecătorești, în scopul de a „asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii pe întreg teritoriul României”, legiuitorul român a instituit procedura recursului în interesul legii. Astfel, potrivit art. 329 C. Proc. Civ. recursul în interesul legii are ca obiect, în exclusivitate, chestiuni de drept care au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești. Potrivit alin. 3 al art. 329 C. Proc. Civ. „Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe”. Competența de a se pronunța asupra recursului în interesul legii revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, în Secțiuni Unite, cu participarea și concluziile reprezentantului Ministerului Public.

7.18 Coroborând acest aspect fundamental incident petiției deduse soluționării, Colegiul Director, este de opinie că, în speță, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ca autoritate de stat, autonomă, nu poate analiza statuările instanțelor judecătorești, nu se poate pronunța sine qua non asupra aspectelor corelative actului de justiție, în

special cu privire la modalitatea de interpretare și aplicare a legii, atribut exclusiv al instanțelor de judecată. C.N.C.D. nu poate adresa instrucțiuni instanțelor, în speță membrilor acestora în ceea ce privește exercițiul funcțiilor lor și nici să interzică executarea hotărârilor judecătorești pronunțate. (vezi în acest sens hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțate în cauza Van de Hurkc v. the Netherlands, 19 aprilie 1994, parag. 45, coroborat cu hotărârile pronunțate în cauzele Benthem v. the Netherlands, 23 October 1985, Series A no. 97, p. 17, para. 40; H. v. Belgium, 30 November 1987, Series A no. 127, p. 34, para. 50; and Belilos v. Switzerland, 29 April 1988, Series A no. 132, p. 29, para. 64).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu pot fi reținute aspecte care intră sub incidența art.2 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. clasarea dosarului;
3. se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

COMȘA CORINA NICOLETA – Membru

ISTVAN HALLER – Membru

GERGELY DEZIDERIU – Membru

IONITĂ GHEORGHE – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA ROXANA PAULA - Membru

Data redactării 28.08.2008

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

